

HV skola
Högre textil hantverksutbildning åk 2
Examensarbete
2025

Insektssamlingen

Mitt gesällprov i
konstsömnadsyrket

Helga Ehinger

Sammanfattning

Insektssamlingen är ett verk bestående av 21 stycken delar där varje del är ett broderi av en insekt. Broderiet har gjorts med svart broderigarn på vitt tyg. Jag har spenderat nästan 174 timmar på att brodera och montera dessa insekter noggrant. I höst lämnas verket in för bedömning av Svenska Hemslöjdsföreningars Riksförbunds granskningsnämnd.

Innehållsförtäckning

Bakgrund	4
Syfte	4
Problemformulering	6
Metod	6
Arbetsprocess	6
Resultat	8
Diskussion	11
Källor	12
Bilagor	12

Bakgrund

För två och ett halvt år sedan hade vi en uppgift i skolan där tanken var att vi skulle träna på och prova olika stygn. Eftersom det inte var motivet som var det viktiga skulle vi använda en av skisserna vi gjort på formövningen ett par dagar innan, då vi gjort snabba, snabba skisser av insekter. Jag tyckte stygnövningen var en extremt simpel uppgift, men också oväntat kul. Att ha svart garn på vitt tyg och en skiss som jag lagt bara någon minut på att skapa. Hela uppgiften var så prestationslös att det gav mig ett lugn. Jag behövde inte tänka så mycket. Vi fick lära oss hur man gjorde en hård montering på kartong som jag utförde lite halvdant. På det stora hela - en extremt inspirerande uppgift.

I höstas ligger jag i sängen och funderar, och mina ögon landar hela tiden på det här gamla broderiet som jag någon gång ställt ifrån mig i bokhyllan. Jag känner att jag vill tillbaka till hur okomplicerat ett projekt kunde vara. Efter det kan jag inte släppa taget om den där insekten.

Kan jag bara återskapa den här stygnuppgiften på en större skala? Är det för ointressant? Det är egentligen inte ens min idé, Katarina har gjort det här med många grupper förut. Kan jag göra det här till mitt examensarbete eller är det inte unikt nog? Är projektet för simpelt?

Oavsett alla frågor och tvivel jag hade, bestämde jag mig för att det var det här jag ville göra. Jag provade lite olika sätt att göra idén min egen; jag skissar på blommor och mikroorganismer istället för insekter, olika färgkombinationer, former mm. Jag kom fram till att jag gillar insekternas individualitet på ett sätt jag inte kan få från blommor. Jag gillar även tanken på att jag kan brodera en gammaldags insektssamling, en sån där med uppnålade döda skalbaggar och fjärilar med dess latinska namn och information. Så jag bestämmer att det får bli stygnövningen fast i större skala och mer noggrant utfört än vad jag gjorde då.

När jag bestämt mig för vad jag ville göra inser jag att jag är trygg nog i min idé att jag vill ansöka om att göra det som ett gesällprov. Jag läste på om hur det skulle gå till jag satte igång.

Syfte

Syftet är att utforska hur olika stygn och garnkvaliteter kan bygga upp olika ytor, och ge olika känslor, utan att behöva använda olika färger, samt hur dessa påverkar varandra.

Ovanför stygnprov från basåret

Nästa sida broderiet som blivit godkänt av SHRs granskningsnämnd och blir en av de 21 delarna av verket

Problemformulering

Är det möjligt att med hjälp av olika stygn, men med samma färg på garnet, återge insekternas naturliga olikheter?

Metod

Inför gesällansökan

Använd svarta kol-, torrpastell- och kladdkritor, blyerts- och tuschpennor för att skissa minst 30 stycken olika insekter på vita papper. Använd en fälthandbok om insekter som förlaga.

Kopiera, skanna, förstora och förminska med hjälp av skrivare. Prova storlekar och komposition fysiskt och digitalt.

Gör prover för att komma fram till vilka garner, tyger och stygn som ska användas samt om de ska broderas i syram eller ej.

Lägg upp en tidsplan som fungerar både med skolans schema och hemslöjdens anvisningar om antalet timmar projektet ska ta.

Ta beslut om vilka och hur många insekter det ska bli sammanlagt, samt hur kompositionen ska se ut.

Skriv ansökan för gesällprov och lämna in allt det kräver, se bilaga 4.

Efter godkänd gesällansökan

Brodera tre insekter. En insekt per dag och i slutet av dagen våtspänn den insekten. Fjärde dagen monteras alla tre insekter på kartong. Upprepa för alla 21 insekter. Ger sammanlagt 28 dagar. Om jag lägger 6,5 timmar per dag ger det sammanlagt 182 timmar.

Arbetsprocess

Inför gesällansökan

Den perfekta insektsboken hittade jag på en välsorterad second hand butik nära där jag bor. Den heter *Lilla fälthandboken. Insekter* (2011) och har jättefina illustrationer. Jag spenderade ungefär en dag på att bara skissa olika insekter. Jag slog upp boken på en slumpad sida och gjorde en snabb skiss. Det fick inte ta mer än några minuter per insekt. Jag lyckades göra 30 stycken innan jag tröttnade och jag märkte alla insekter med sidnumret jag hittade den på så att jag har koll på alla.

Jag gör lite olika materialprover. Jag vill ha garner som har olika egenskaper men jag vill inte ha flera som har ungefär samma effekt. Jag kommer fram till sju olika garner, se garnkarta i bilaga 1. Garnerna får inte synas igenom tyget där jag hoppat på baksidan eller fäst tråden, så jag provar några olika vita tyger. Tyget måste också vara tunnt och tätt nog att jag kan göra riktigt små stygn. Det visar sig att det bästa alternativet är ett skjortlinne fodrat med lakansväv. Jag räknar också ut hur mycket jag behöver av varje material.

Gesällansökan kräver ett teknikprov som är ett utsnitt av skissen, som också är monterat så som det färdiga verket ska monteras. Detta blev ett utmärkt tillfälle för mig att se hur mycket tid de olika momenten tar. Till exempel tar det ungefär 15 minuter att våtspänna och två timmar och 20 minuter att montera varje insekt. Jag skriver ansökan (se bilaga) och lämnar fysiskt in den på hemslöjdens kontor innan första februari.

De ber mig komplettera, se bilaga 2. De vill ha skissen i skala 1:1, så jag skriver ut alla insekter i rätt skala och skickar in de också. I samma dokument ber de mig även att jag ska vara noggrannare i min montering men det är inget de kräver att jag gör en komplettering på. Jag noterar feedbacken och ser till att jag är mer noggrann i det slutgiltiga verket.

Överst
materialprover

Under första
insekten påbörjad

Efter godkänd gesällansöken

Det första jag gör är att skära ut alla bitar ur kartongen enligt skissen. Därefter väger jag upp allt garn så att jag i slutet av projektet lätt kan räkna ut hur mycket jag använt.

För att få över skissen på linnetyget lägger jag skissen på ett ljusbord med tyget över. Jag använder en vattenlös penna som jag ritar med på tyget. När skissen är överförd till linnet träcklar jag ihop linnet med lakansväven som ska sitta bakom tyget så att trådarna på baksidan inte kan lysa igenom.

Sen var det bara att börja brodera. Vilka stygn och vilka trådar jag använde var, bestämde jag lite eftersom. Det berodde på vad jag tyckte behövdes för att översätta skissen bäst. Om jag använde syring eller inte berodde på vilket stygn jag använde. När ett broderi var klart sköljde jag ur hela broderiet under kranen, för att få bort pennan, och sen våtspännade jag.

Monteringen tog lite olika lång tid beroende på storleken på broderiet, men jag hann montera ungefär tre stycken på en dag.

Resultat

21 stycken svartvita broderier av insekter, separat monterade på kartong.

Broderi och montering tog sammanlagt 173 timmar och 40 minuter.

Materialåtgång enligt tabell 1.

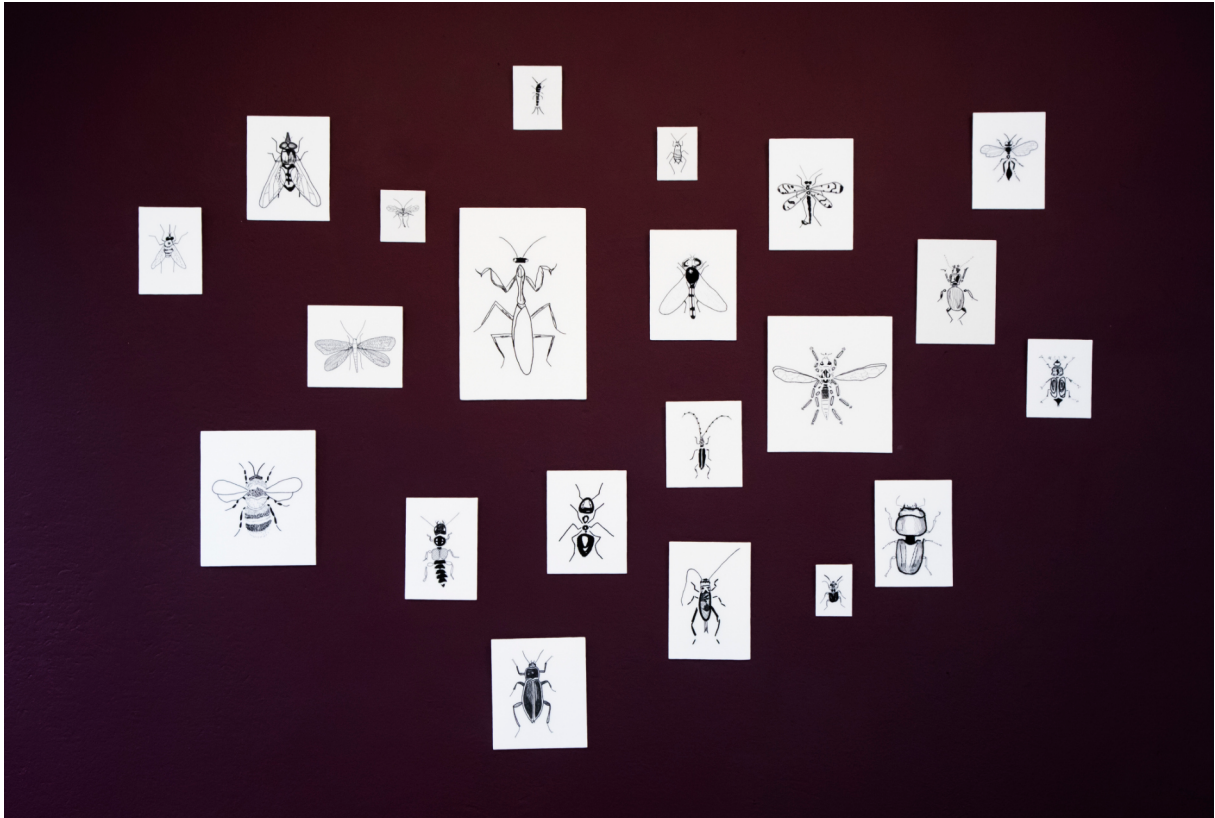
Ovanför urskärning av kartongbitarna broderierna ska monteras på

Under tabell 1 visar materialåtgången för *Insektssamlingen*

Nästa sida resultatet
Foto: Elenor Hall

Material	Vikt [g]	[m/kg]	Broderigarn [m]	Tygmängd [m ²]	Monteringsgarn [m]
Sjölyckans Schappeslike 30/2	4	15000	60		
Mora redgarn	4	9500	38		
Pärlgarn DMC 3	3		9		
Pärlgarn DMC 5	3		15		
Pärlgarn DMC 8	2	8000	16		
Sytråd	3,01		90		
Lurex CN50 1"/69			7		
Skjortlinne				1,8	
Lakansväv				0,9	
Knyppegarn 35/2					8,5
Sytråd, vit					200
Summa			235	2,7	208,5

meter broderigarn kvadratmeter tyg meter garn vid montering

Montering - steg för steg

Lägg kartongbiten på det upponervända broderiet och mät in så den ligger där den ska va. Rita runt kartongen.

Klipp längs sträcken men endast genom ett lager tyg - lakansväven.

Lägg kartongen på broderiet. Med dubbel sytråd, sy ihop de sidor som är mitt emot varandra i ett sicksackmönster. Spänn trådarna.

Stryk skjortväv som ska användas till baksida av broderiet

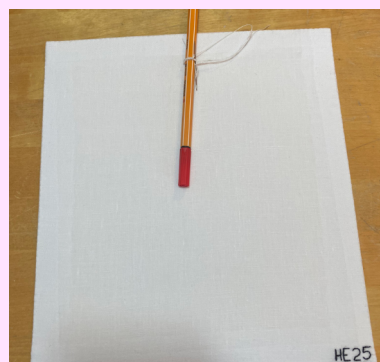
Baksidan ska ha en sömsmån på 1.5 cm.

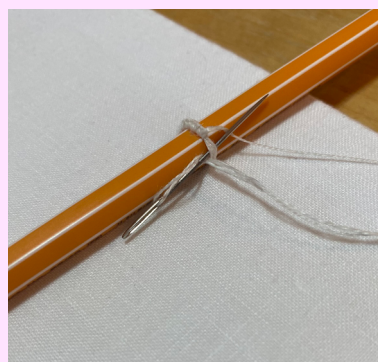
Vik in sömsmånen i nederkant och på höger sida. I nedre höger hörn brodera signatur med silkesgarn.

Med så osynliga kaststyggn som möjligt, sy fast baksidan. Börja i nedre höger hörn.

Tre centimeter från överkant, på mitten av brädden sys upphängningsögla. Använd en penna för att få lika stor ögla varje gång. Vitt lin 35/2.

Sy först runt pennan fyra gånger och sy sedan langettsöm runt de trådarna. Lägg stygnen så nära varandra som möjligt. Färdigt!

Diskussion

Det första problemet jag stötte på var ganska tidigt i processen. Det var redan när jag skulle skissa insekter. Jag hade bestämt mig för att jag ska använda olika sorters kriterior, men jag gillar inte att bli kladdig. Det lät till att jag prokrastinerade skissprocessen lite för länge. Problemet löstes enkelt med ett par ordentliga diskhanskar. Men man vill ju arbeta i stil så jag såg till att de var rosa.

De två första broderierna träcklade jag ihop med en svart tråd. Det var dumt för det färgade av sig eller luddade av sig, eller något, så jag var tvungen att göra om båda de broderierna. Det är tydligen viktigt att träckla med en tråd som är ungefär samma färg som tyget. Lesson learned.

Det var vid ett tillfälle i processen som projektet började bli lite långtråkigt. Jag måste gjort i alla fall 15 stycken vid det laget. Vi började hitta på namn till de olika insekterna. Några fick namn från filmer om insekter, tex ett småkryps liv. Andra fick titlar inspirerade av dess utseende. Det gjorde att jag fick upp lusten igen. Jag började också läsa om insekterna i den lilla fälthandboken.

Tidsplanen gick lite sådär. Planen var att jag skulle göra en insekt på en dag men det var svårt att bara använda heldagar. I skolschemat dök det upp en del halvdager och någon timme här och där. Det gjorde att jag inte riktigt kunde räkna tiden så som jag ville men projektet tog ändå ungefär de antalet timmar jag räknat med. Tidsplanen höll.

Under projektets gång har jag fått många nya idéer på riktningar jag kan gå härifrån. Jag har kommit fram till att *Insektssamlingen* ska få en uppföljare. Jag vill göra insekter i färg, i guld, några vita på svart botten, av pärlbroderi, mm. Jag vill kunna lägga till fler runt det nuvarande verket. *Den stora insektssamlingen*.

Jag har funderat lite på varför jag valde att stanna vid insektssamlingar. Egentligen är jag inte ett stort fan av insekter men jag är heller inte speciellt rädd för dem. Däremot gillar jag gamla insektssamlingar. Jag ser framför mig hur en äldre man är ute i en fin trädgård med en håv och letar fjärilar. Det är som sitt eget lilla hantverk; hur man avlivar dem och försiktigt når upp dem och samtidigt bibehålla deras naturliga utseende. Det är både ett konstverk och en vetenskaplig forskning som jag verkligen uppskattar. Någonstans vill jag att mitt verk ska ha samma känsla. Inte för att det är vetenskapligt korrekt, för det är det inte. Men att det är ett traditionellt hantverk och ett konstverk.

Slutsatsen blir därmed att man kan göra väldigt mycket

med bara svart garn på vitt tyg. Olika material ger olika glanshet och grovhet. En sorts stygn kan få en yta att upplevas som kompakt medan en annan kan ge en skir känsla. Verket blev precis som jag tänkt mig och jag är extremt nöjd.

Källor

Norstedts. 2011. *Lilla fälthandboken. Insekter.*

Bilagor

Bilaga 1: min ansökan om att genomföra gesäll

Bilaga 2: granskningsnämndens svar och ombudjande om komplettering

Bilaga 3: granskningsnämndens svar efter komplettering

Bilaga 4: riktlinjer för ansökan om gesällprov <https://hantverksrad.se/wp-content/uploads/2025/03/Broderiyrket-Konstsomnadsyrket-Gesall-Beslutade-2014-05-21-rev-2024-06-ny-rutin-1.pdf>

Ansökan om**GESÄLLPROV/alt. validering)**

☒ Broderiyrket/Konstsömnadsyrket	☐ Slöjdaryrket - Trä
☐ Dräktsömnadsyrket	☐ Stickningsyrket/Handstickning
☐ Garvaryrket	☐ Stickningsyrket/Handstickningsmaskin
☐ Hanvävaryrket/Konstvävaryrket/Jacquardvävaryrket	☐ Träbildhuggaryrket
☐ Krukmakaryrket	

Sökande

Namn Helga Ehinger	Mail helga@ehinger.se
Gatuadress Näsbyvägen 2	Tel 070-858 00 76
Postnummer och Postort 18330 Täby	

Bilagor Utbildningsbakgrund (se respektive Gesällprovsbestämmelser för information)

Bilaga 1 Studieintyg Handarbetets Vänner Skola	Bilaga 2
Bilaga 3	Bilaga 4

Bilagor Gesällprov/Validering (se respektive Gesällprovsbestämmelser för information)

Bilaga 1	Bilaga 2
Bilaga 3	Bilaga 4

Betalning Gesällprov/Validering (Betalningen ska vara gjord innan ansökan behandlas)

Kostnaden betalas till Svenska Hemslöjdsföreningens Riksförbunds BG 5794-7806. Summorna kan förändras så kontakta alltid branschorganisationen för aktuella uppgifter	Datum för betalning <u>25-01-27</u> ☒ Gesällprov (fn.1500 kr) ☐ Validering (fn. 3000 kr)
--	--

InformationKontaktperson: Agneta Carlson Tfn. 08-54 54 94 52 www.hemslojden.org**OBS! Kostnaderna för Gesällprov och Gesällbrev är två olika avgifter.**Efter godkänt prov görs en ansökan om att erhålla **Gesällbrev** hos Gesäll- & Mästarbrevskansliet. Information och ansökan finns på www.hantverksrad.se

Handarbetets Vänner | 1874

STUDIEINTYG

HV Skola (Handarbetets Vänner Skola) intygar härmed att **Helga Ehinger**, med personnummer **20020812-8660** är inskriven och studerar vid HV Skolas utbildning Högre Textil Hantverksutbildning, HTU 2 (läsåret 2024-2025), under perioden 19 augusti 2024–5 juni 2025.

Utbildningen står under tillsyn av Myndigheten för yrkeshögskolan enligt förordning (2013:871) om statligt stöd för konst- och kulturutbildningar. De studerande kan söka studiemedel enligt högskolekvoten (B1).

Studierna bedrivs på och heltid och motsvarar 200 YH poäng (40 veckor).

Handarbetets Vänner Skola
Djurgårdsslätten 82-84, SE-115 21 Stockholm
Tel.nr. 08-545 686 50 / Org.nr 702000-8384
info@handarbetetsvanner.se
www.handarbetetsvanner.se

Stockholm
2025-01-24

Åsa Bjurholm
Utbildningssamordnare
HV Skola

Mitt projekt är framförallt inspirerat av insektssamlingar, med uppnålade insekter sorterade i familjer och uppmärkta med dess latinska namn. Jag kommer göra ett svartvitt verk bestående av 21 delar. Varje del kommer ha en broderad insekt och vara monterad för sig. Insekten kommer bestå av en mängd olika fria stygn, bl.a. franska knutar, kedjestygn, schattersöm, stjälkstygn och förstyg. De 21 delarna utgör en insektssamling.

Skiss

Skissen är gjord med torrpastellkriter, oljekriter, kolkriter, tuschpennor och blyertspennor med bilder ur *Lilla fälthandboken. Insekter* (Norstedts, 2011) som förlaga. Skissen är i skala 1:10

Tyg

Broderiet görs på skjorttyg. Jag har valt skjorttyg för tyget måste vara tätt nog att stygnen kan bli så pass små som jag vill ha dem. För att stygnen inte ska lysa igenom tyget används lakansväv som bottentyg. Tyget som monteras på baksidan, med signatur och ögla, är ej fodrat.

Stygn

Alla stygn görs genom båda lagren. Sju olika sorters garner används för att ge olika ytor trots att alla är svarta. Till exempel kan insektsben broderade med redgarn ge känslan att benen är håriga.

Presentation

Verket består av 21 delar, i olika storlekar, som alla är

monterade var för sig. Alla delar ska hänga mot en vägg i den ordning skissen visar.

Process

Skissen överförs till tyget med hjälp av ljusbord och vattenlöslig penna. Bottentyget träcklas fast. Broderiet utförs i handen eller med sybåge beroende på stygn. En ruta träcklas trådrakt i ytterkant för att underlätta i våtspänning och montering. Broderiet spänns upp runt kartongen och hörnen sys ned. Bakstycke med signatur sys på. Upphängningsögla sys.

Tidsplan

Projektet delas upp på 28 dagar utspridda mellan vecka 12 och vecka 20. En arbetsdag är cirka 6,5 timmar lång. Det ger en sammanlagd tid på 182 timmar. En insekt broderas på en dag och var fjärde dag monteras tre insekter.

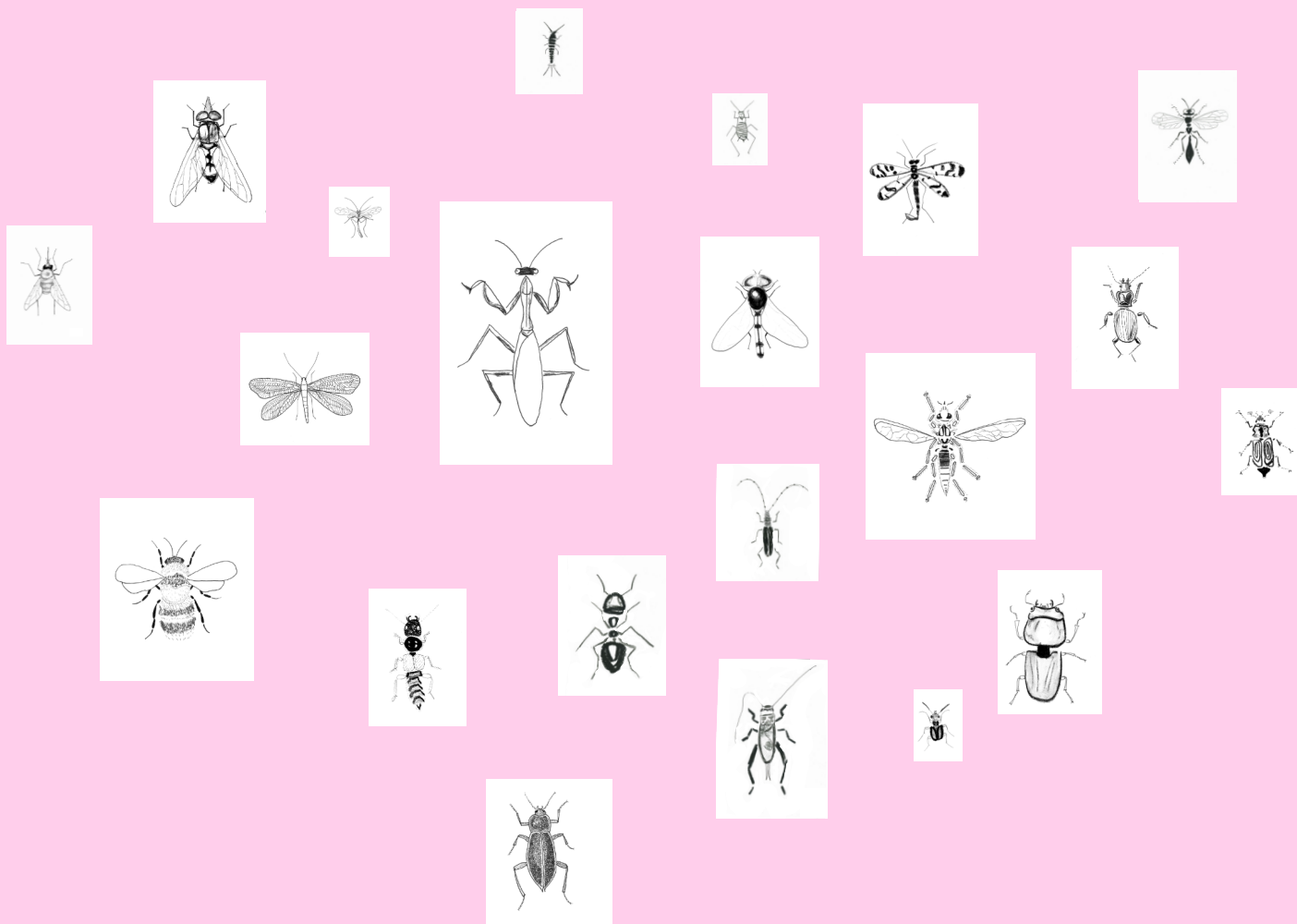
Materialåtgång

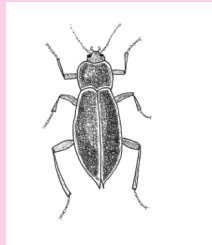
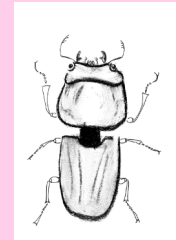
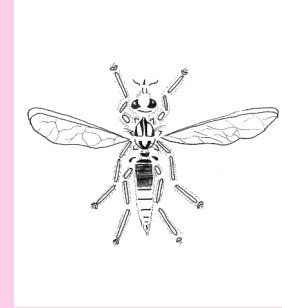
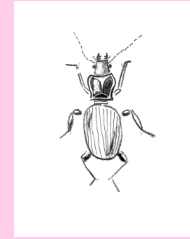
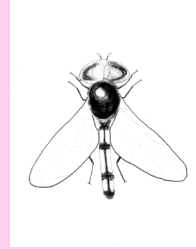
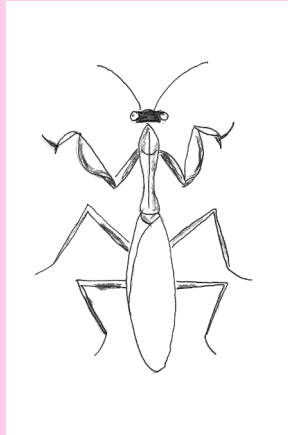
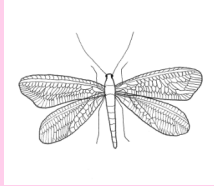
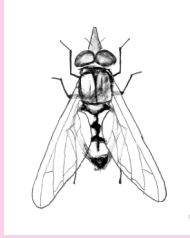
Skjorttyg, 100% lin (framstycke med 3 cm spännvidd + bakstycke med 1,5 cm sömsmån): 1,8 m²

Lakansväv, 100% bomull (framstycke med 3 cm spännvidd): 0,9 m²

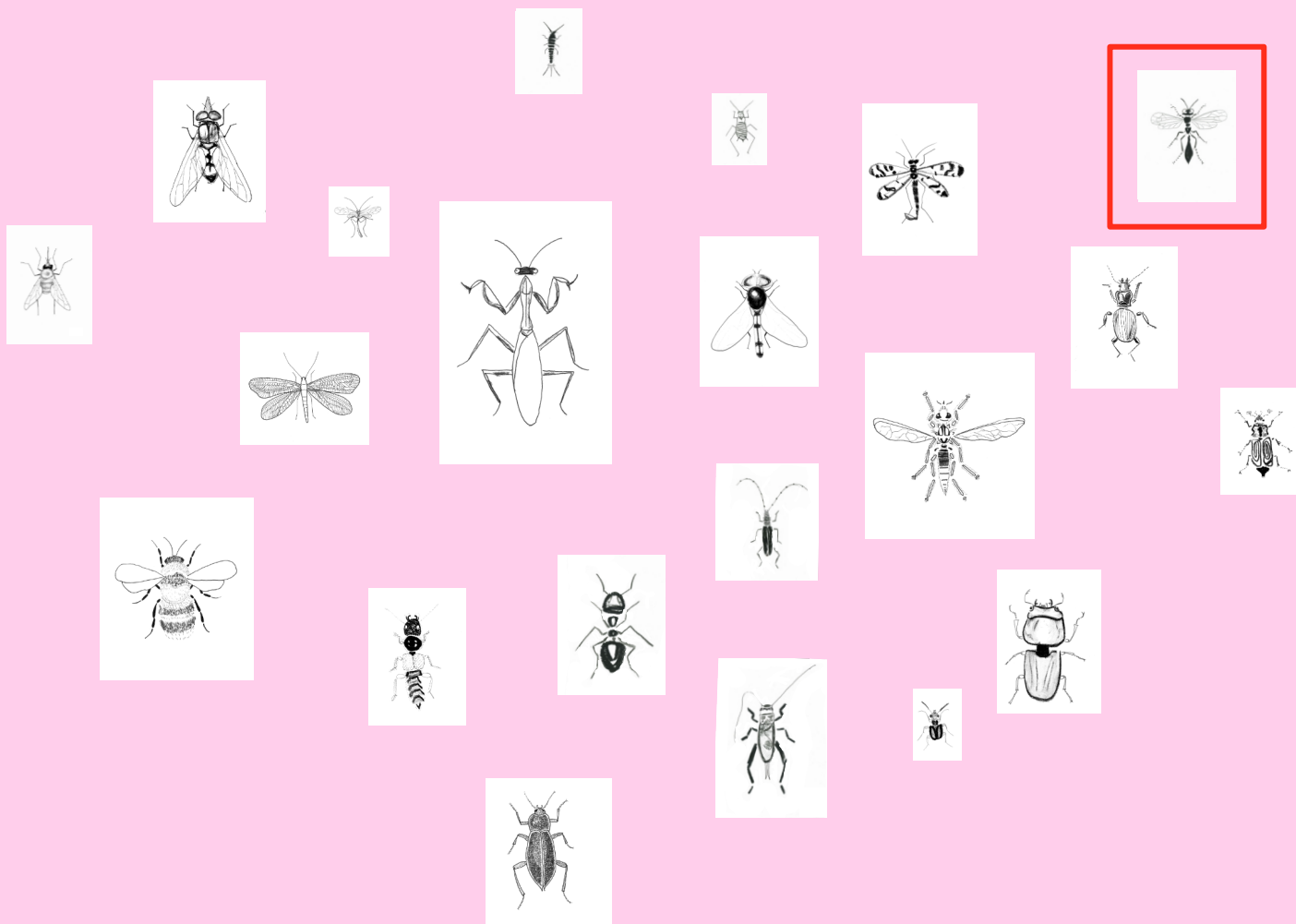
Kartong, syrafri (Studland conservation passepartoutkartong 3669 antique white 1,4 mm syrafri): 0,76 m²

Broderigarn (se garnkarta): ca 264 meter

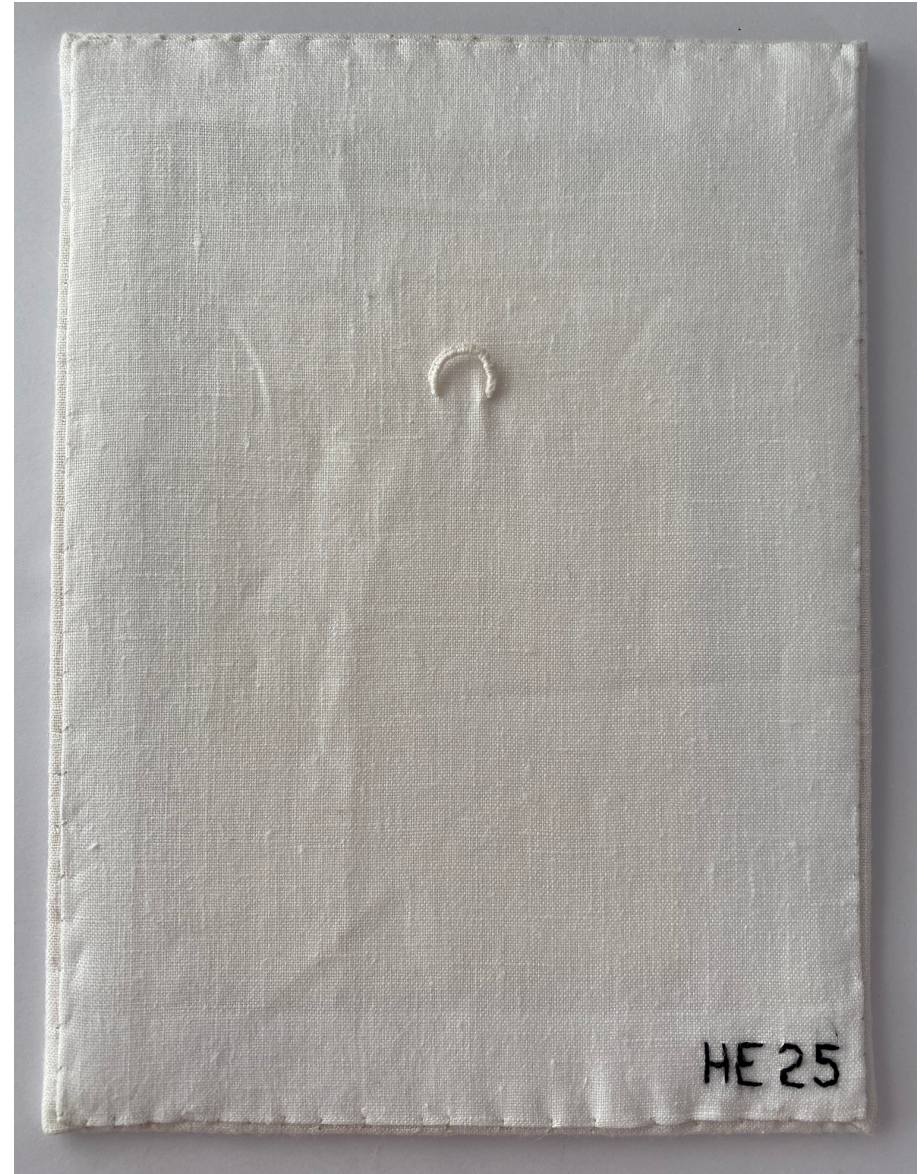

Skala 1:10

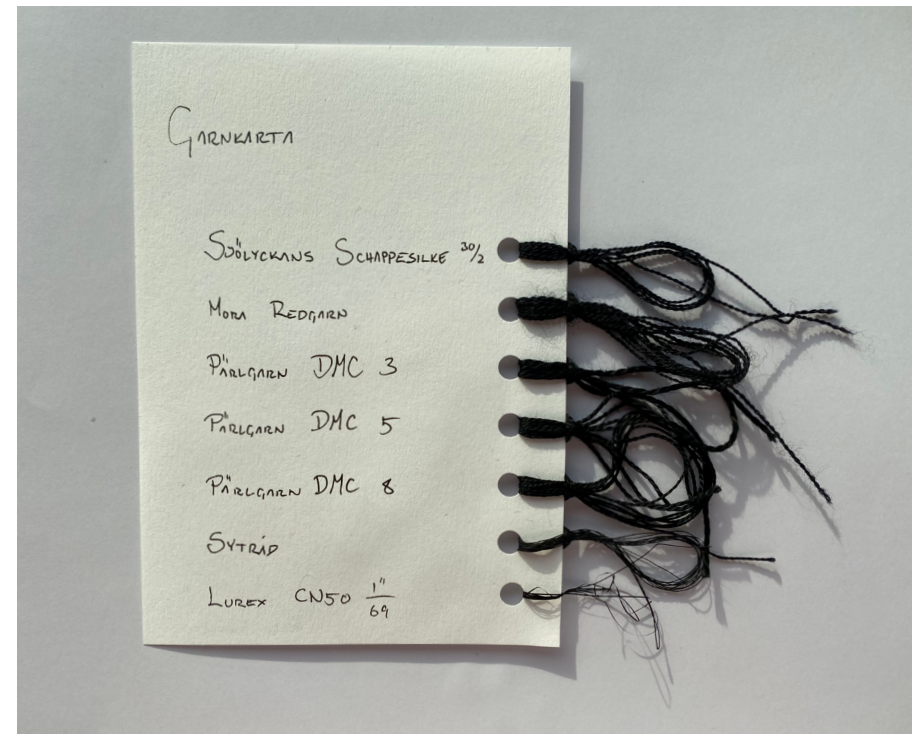

Detaljprov
←

Garnkarta

Sjölyckans Schappesilke 30/2
Mora redgarn
Pärlgarn DMC 3
Pärlgarn DMC 5
Pärlgarn DMC 8
Sytråd
Lurex CN50 1"/69 (plasttråd)

Verifikation på betald ansökningsavgift

Belopp

-1 500,00 kr

PG/BG-nummer

5794-7806

Mottagarens namn

Svenska Hemslöjdsförening

Datum

2025-01-27

Text på kontoutdrag

Svenska Hemslöjdsförening

Referens

Helga Ehinger, 20020812-8660, Konstsömnadsyrket

PROTOKOLLSUTDRAG

PROTOKOLL NR 1 2025

fört vid sammanträde med SHR's Granskningsnämnd för Gesäll- och Mästarbrev
den 10 februari på SHR's kansli

Ledamöter

Ulla Engquist	j
Katarina Evans	j ej § 8
Gunnel Andersson	j

Adjungerad

Gun Aschan	j § 8
------------	-------

Sekreterare

Agneta Carlson	j
----------------	---

§ 3
Helga Ehingers ansökan om gesällbrev i konstsömnads-
yrket behandlades

Ansökan om
gesällbrev i
konstsömnads-
yrket

Den sökande har inkommit med en ansökan om att göra
ett svartvitt verk bestående av 21 olika delar. Broderiet är mycket
fint utfört.

Nämnden anser att öglan/upphängningen bör flyttas högre
upp närmare kanten. Montering av baksidan bör ske med
mer omsorg och exakthet.

Nämnden vill ha svar på om broderierna ska vara centrerade på
skivorna och vilken storlek insekterna ska ha.

Granskningsnämnden vill se följande kompletteringar:

-originalskiss i skala 1:1 på insekterna och hur de placeras
på kartongerna

- storlek på hela verket och originalskiss i skala 1:1 hela verket,
insekterna och hur de placeras på kartongerna samt deras placering
i förhållande till varandra

Kompletteringen ska vara granskningsnämnden tillhanda
senast 28 februari.

Stockholm den 14 februari 2025

Agneta Carlson
Sekreterare

Katarina Evans
Justerare

Hemslöjden

PROTOKOLLSUTDRAG

PROTOKOLL NR 3 2025

fört vid sammanträde med SHR's Granskningsnämnd för Gesäll- och Mästarbrev
den 5 mars på SHR's kansli

Ledamöter

Ulla Engquist j

Katarina Evans j

Gunnel Andersson j

Sekreterare

Agneta Carlson j

§ 2
Helga Ehingers ansökan om gesällbrev i konstsömnads-
yrket behandlades.

Ansökan om
gesällbrev i
konstsömnads-
yrket

Den sökande har inkommit med en ansökan om att göra
ett svartvitt verk bestående av 21 olika delar.

Den sökande har inkommit med begärda kompletteringar.

Nämnden beslöt

att den sökande kan påbörja arbetet

att till kontrollant utse mästebrods Gun Aschan.

Stockholm den 6 mars 2025

Agneta Carlson
Sekreterare

Katarina Evans
Justerare